

Послание «Жамауатны жашау къолайлыгъын игилендириу Правительствону баш борчларындан бириди»

Тюнеке КЪМР-ни Башчысы Казбек Кокков республиканы Парламентине Посланиясын этгенди, Правительствога, жер-жерли власть органлагъа экономиканы, социал сфераны айнытуу жаны бла буйрукъла бергенди.

АЛ БОЛУМЛА
КЪМР-ни Парламентини кезилеу жайлышуу Правительствоюне бардырылганды. Спикер Татьяна Егорова, аны ача, залда РФ-ни Федерация Советинде республиканы келечилери, Къырал Думаы депутатылары, Къабарты-Малкъарны законла чыгарыуучу, толтуруучу, жер-жерли власть органдары кылулукчылары, фе-

чиле жореклерибизде ёмюрлеге саклауныркъадыла, деп, Казбек Кокков жан берген аскерчилени хурметине бир минут шумусу турарга чакырганды эмда аланы ююрлерине не жаны бла да болушлук этилгенине сёз бергенди.
Региону башчысы СВО-га болушлук хар инсаннга да ырызлыгъын айтканды, ала Хорланмы жуукълашдыргандарын чертегенди.

бла борчланы юсперинден айтылганды.
Посланияда белгилли этилген шартлагъа кёре, регионда чыгарылган продуктну ёлчечи 325,5 миллиард сомга жетгенди. Ёсоу, 2023 жыл бла тенгештиргенде, 105 процент болганды. Промышленностуну индекси 121,4 процент, эл миолке ёсоу 106,6 процент, асламлы капиталга инвестицияла

азайталлыкъбыз, -дегенди Казбек Валерьевич.
МИЛЛЕТ ПРОЕКТЛЕ
Республиканы социал-экономикасын айнытууга миллет проекте улуу болушлук этгенлерин белгилегенди республиканы оюнуучу.
Аланы хайрындан былтыр жашау журтланы ишлетуу кебейтилгенди, жолланы асламы жангырылгандыла, школла эм сабий садла,

санан бойыл эки миллионга, 2025 жылга жери уа 2,5 миллионга жеририрге буйрукъла бергенди.
ОНГА БЛА МАДАРЛА
Посланияда саулыкъ саклауу, билим берилеу, маданияты, спортту, жашау журт-коммунал миолкно, дагыда башха сфераланы айнытуу, цифралы онланы синдириу, инвестицияланы ёсдорору, шахарланы бла элени инфраструктураны айбандандыруу, халкыны оюла турган юйлерде кёчюруу жаны бла жетишимле белгиленип, тийишли борчла салынгандыла юсперинден айтканды.
Эл миолке, хар замандача, ёсоу уллуду. Посланияда айтылганыча, аграрийле чыгарган продукция ахыр жылда 50 процентке кебейгенди. Былтыр эл миолке товарланы багъасы 110,7 миллиард сомдан озганды. Казбек Кокков аграрийлеге кырал болушлукну, элени ышангылы айнытуу юсперинден айтканды.
Инвестиция проектини арасында Чегемде теплицага, «Эльбрус» тау-лыжа курортка, Отыары Басханда ГЭС-ни кырулушуна, Тырнаузу тау-балыкчылар комбинатына, Нальчикде ИТ паркка ышануулукъ болганын айтканды.
Жаш тёло политикада уа, Казбек Кокков билдиргенди, Къайыл бу жаны бла кырал программаны жашауда бардырыуга 280 миллион сомдан аслам салынганды.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентине Посланиясыны юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бегиим этеди:
Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентине Посланиясына тура этилген болумланы бла оюмланы кыялы кёрюрге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели
Нальчик шахар, 2025 жылны 25 июни, №175-П-П Т.ЕГОРОВА.

Тюбешуу

Белгиленген жумушла сюзюлгендиле

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Казбек Кокков, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Къырал Думасыны депутатылары Геклияны Зауру, Тимур Канков, Виктория Родина эмда Адаблы Шагошев бла тюбешкенди. Аны юсюнде КЪМР-ни Башчысыны телеграм каналында билдириледи.

органна этилген Посланияда белгиленген жоллары сюзюлгендиле.
«Къабарты-Малкъарда жашау къолайлыкны игилендириу жаны бла борчланы толтуруу ючюн, республиканы эмда федерал даражада бирге улуу иш бардырыуга тюшерикди. Бу ишбизде хар бирбизини да юлюшо улуу магъананы тутады. Республиканы жамауатына хайыр келтирилген проектели энтта да кыоруларкъыбыз, андан ара алмаусуз бардырыкъыбыз, ала толтуруу ючюн, кылулукдан келгенни аярлыкъ тюйломоз», - деп жазганды Казбек Кокков телеграм-каналында.

Ушакны кезуеюнде республиканы экономикасын бла социал бёлюмон андан ары айнытууну регионду законла чыгарыуучу

Адабият окуулу

Къайсынын эсгере — кыркъ назму

Бу кюнде Чегем аузунда Эл-Тюбеюне Къулилланы ата-бабалары турган жерде, тоз да тау этегинде поэти тууган июни кезилеу кыюнакъла баргандыла. Белгилли назмуучу тууган жерине барып, ол сойген таулау кыраорта, Жылгы сууну сабыр халарына тынгыларга, ол солуган жуу бла солугарга, аны назмуларын окурга бек сюеюнге кёпле. Ол торлю жайлыула, «Къайсыныга жою атам» аты маданият фондуу таматасы Тетуваны Хадис башлап, мында эртеден да төреге айланганды.

Бу жолгу огурулу жыйлынуу «Къайсынын от жагы асында» деген кеслери кыраураны проектин чеклеринде Къабарты-Малкъарда кытапланы сойгенине жамауат бригуилери бла Къулилланы Къайсынын мемориал оюю-музейини ишчилери кыраурандыла. Алай бла Отыары Чегемде поэзияны сейирлик дунгасында сооруларны жуау илгенге, авланд жореклери жараткан назмуларны окургандыла.
Бу төрели иште эртеден кытышуучула, жангы окуучула да, Чегем аузунда кёторюлгочно, тан эрттенликте Чегем шахарда поэти Мемориал музейинде болуп, Къулилланы Къайсынын кыраураны баш ургандыла. Алапта деп, юй-музейде тынгылы экскурсия барганды. Ала позт бла байлалы болган сейирлик экспонатланы керегинде, аланы тарыхлары бла шагъарей кыялы барганын, назмула кыялы сайланганын да билдиргенди. Фатима поэти юсюнден аз белгилли болган затланы айтканды, ары барганына солугуларын алмай тынгыларгандыла.

Наталья Шинкарёва поэти жашау эм чыгармачылык жолуну юсюнден эсе кыраураны, тынгылы, магъаналы халар айтканды. Поэти юсюнден сёзю Къулилланы Къайсынын юй-музейини директору Къулилланы Фатима андан ары бардырганды. Ол бу проект кыялы башланганын, аны жазыруу кыялы барганын, назмула кыялы сайланганын да билдиргенди. Фатима поэти юсюнден аз белгилли болган затланы айтканды, ары барганына солугуларын алмай тынгыларгандыла.
Ахъыры 2-чи беттеди.

дерал органдары КЪМР-де бёлюклерини таматары. Контроль-ёселлеуою эмда Жамауат палаталаны. Айрыу комиссияны оюнуучулары, вузаланы ректорлары, право низамны саклауучула, жамауат эм дини организацияланы, политика партиаланы келечилери эм башха жайлыштыларын билдиргенди.
Посланияда Казбек Кокков былтыр республиканы социал-экономика болумуну юсюнден баш шартланы белгилли этгенди, аланы КЪМР-де ахыр жылда жетишимле бла тенгештиргенди. СВО-да болган инсанбарызыгъа бла аланы юйлерине болушлукъга энци магъана бергенди.

- Хорлан бизни болушлукъду, жигитлерибиз жуукъ заманда юйлерине кыайтыркъыдыла. Хар бирбизини да сыйлы борчуубуз - алагъа мамыр жашаууга кыайтырга болушургадыла, деп къошканды. Казбек Валерьевич эмда бу мурат бла «Къабарты-Малкъарны Жигитлери» программа жашауда бардырылганын, ол ветеранланы социал жумушларын тамалугъа, аланы онларын хайырлыгъына себеллик этгенин айтканды. Дагыда СВО-ну аскерчилерини бла ветеранларны сабийлерине болушлукъга жарашдырылган «Жигитлени династиясы» проектин юсюнден да айтканды. «Анга улду багъа бергендиле эмда бюгюнликте бойыл жумушла башха регионда да бардырылдыла», - деп къошканды.

110,4 процент, кырулушда 107,2 процент болгандыла.
АЙЛЫКЪ
- Ала баш тарихле туюлдоле. Республикада орталыкъ хакъ 2024 жылда 46,5 мионг сомга жетгенди, ол аны аллында жылдан 16,3 процентке асламды. Бюджет сферда хакъы жыл сайын 10 процентке кебейтуу жумушла толтурулдыла. Ол а, ёсдорору, халкыны къолайлыгъын игилендириге себел болушлукъду, -дегенди Казбек Кокков.
Сёзлерине шагъатха быллай тарихлени белгилли этгенди. 2024 жылда халкыны къолайлыгъы, 2023 жыл бла тенгештиргенде, 108,7 процент болганды. Регионда орталыкъ къолайлыгы 45 443 сомга жетгенди. Бу ёлчечи эмда баш жапыда эки кереге кебейгенди. Ол а Шымак-Кавказ федерал округда ил кёрюмдоледен бириди.

саулыкъ саклау уречкендиле, маданият, жаш тёло, спорт объекте ишлетилгенди эм тынгылы жангырылгандыла.
- Битеу бу жетишимлени мурдуру - жамауат-политика эм экономика ышангылыкды, миллеттени эм динлени араларында келишумлюкдо. Россейни оюнуучуларыны, Президент Владимир Путинни республикага этен болушлукълары кучоу жорегинден ырызлыкны айтырга сюеюме, -дегенди Казбек Кокков.
Быйыл а республика 12 миллет проекте кыошулдыла, аланы жашауда бардырыуга 10,6 миллиард сом бериледи. Баш магъана уа юйюрюн саклаууга, сабийликте бериледи. Ол мурат бла «Юйюс» жангы миллет проект жарашдырылып, жашауда бардырылды.

ТУРИЗМ
Былтыр Къабарты-Малкъарга 1,8 миллион турист келгенди. 2023 жыл бла тенгештиргенде, 16,4 процентке аслам. Экономиканы айнытууга туризмге ышануулукъ улуу болганын чертип, «Эльбрус» рекреация зонаны андан ары игилендириу жаны бла кыялы жумушла толтурулушлары билдиргенди.
- Быйыл эки канат жолу хайралыгъа бериле белгиленеди. Алай бла бир сатыла таууга 2,4 мионг адамны чыгарырга эки болушлукъду. Дагыда 74,6 мионг квадрат метрде жалгъан кыар бла жалчытуу мадарла да этилликте. Нальчикде уа жылны ахырында дер кыюнакъла турчуча жангы сегиз жорек ачулукъды, -дегенди ол.
Казбек Кокков туристлени

ЭНЧИ АСКЕР ОПЕРАЦИЯ

Республиканы халкыны билдиргени, Къабарты-Малкъарны хар инсанны да иш кёлюлюгоно жайырындан 2024 жылны жетишимли бошъанбы. Россей боюн этген тарых жолу магъанасын аңгалау, кыралыбызны аллында болганын улуу борчла, Ата журтубуз ючюн жуаулылыкъ, кыайтыруулукъ бириккендиле, деп башлагъанды сёзюн Казбек Кокков.
Республиканы оюнуучу фронтда Россейни жалынчакъсызлыгын саклагъан аскерчилени арасында Къабарты-Малкъарны батыр жашлары болганын айтканды. Ала салынган борчланы толтурадыла, батырлыкны, кишиликни юлюсюн кёргозедиле.
- Бу ала бла этемленеде, кытылкъларын юлгоге алабы. Алай, жарсыгъа, кюрансыз болмайса. Ата журтубуз ючюн жан берген аскер

ХОРЛАННЫ 80-ЖЫЛЫГЪЫ

Казбек Кокков Быйыл Улуу Хорланмы 80-жылгыны белгиленгенин, бу байрам Россейни кырауранда, битеу халкыны жашауларында артыкда магъаналы болганын айтканды. Улуу Ата журт урушун, нацизмни ултан Хорланмы, телюени араларында оюлмезлик байлалыкъланы эсе алып, быйыл РФ-ни Президентини Указы бла Ата журтну кыорулауучусуну жылчыла белгиленгенин эсгергенди Казбек Кокков. «Биз аны бийлик даражада ётдорюрге борчулукъ», - деп къошканды.

ИШ БЛА ЖАЛЧЫТУУ

Бюгонлюкде республикада ишчилени тизмесинде 2 мингге жуукъ инсан турады. 2023 жылда уа тизме эки кереге кёл болганды.
- Бу тарихлени саклауу эм ёсдорору ючюн, кюлдан келгенин этерге борчулукъ. Жамауатны къолайлыгын игилендириу - Правительство баш борчларындан бириди. Ол себелден бийик технологияны производствону айнытырга, шендикю ишчи жерле кураууга, предпринимательлени келдендирге, социал келишимлени онларын кеңгертрге, инсанлагъа кеслери башларын кеңдиндириу онгла берилге керекди. Ма быллай, хар жанымдан да кыялыны ишлесек, къолайсызлыкны

ЭКОНОМИКА

Ызы бла республиканы социал-экономика болумуну, хар бёлюмде жетишимлени

